Geography

Journal Homepage: https://mag.iga.ir

Online ISSN: 2717-2996

Explaining the impact of strategic thinking capability on efficient urban management with the mediating role of empowering management in Shahrekord

Pezhman Mohamadi Dehcheshmeh [2]

1. Assistant of Geographic Urban Planning group, PayamNoor University, Iran, Tehran.
Email: P_mohamadi@pnu.ac.ir

ARTICLEINFO

Article type:
Research Paper

Article History:
Received:
05 Aug 2026
Received in revised:
12 Sep 2026
Accepted:
16 Oct 2026
Available online:
22 No 2026

Keywords
Strategic thinking capabilities, efficient urban management, empowering management,

ABSTRACT

The purpose of this research is to explain the impact of strategic thinking ability on efficient urban management with the mediating role of enabling management in Shahrekord. In terms of data collection, this research is a descriptive survey from the field branch, and it is applied in terms of purpose. The statistical population of the study included all urban managers of Shahrekord, 60 people, and the sample size was determined based on the total census as 60 people. The research tool includes a questionnaire of 52 questions in three sections: strategic thinking capability with 16 questions, efficient urban management with 20 questions and empowering management with 16 questions. The data collected based on structural equation path analysis, which provides shape and structural analysis and the impact and relationship between research variables, was analyzed in Smart PLS software. In fact, due to the non-normality of the data and the suitability of the PLS software for such data, it has been used. The results showed that strategic thinking ability has an effect on efficient urban management with an impact coefficient of 0.266 and a T value of 138.3, strategic thinking ability has an effect on empowering management with an impact coefficient of 0.826 and a T value of 347.23, and empowering management has an effect on efficient urban management with an impact coefficient of 0.666 and a T value of 722.8. Also, the results of the Sobel test showed that strategic thinking ability has an effect on efficient urban management with the mediating role of empowering management with a T value of 944.17. The ability of strategic thinking has a profound effect on efficient urban management, because this ability allows managers to make effective plans with a long-term vision based on analysis. In this regard, enabling management as a mediating factor can strengthen this thinking and also improve management functions in cities.

Citation: Mohamadi Dehcheshmeh, P. (2026). Explaining the impact of strategic thinking capability on efficient urban management with the mediating role of empowering management in Shahrekord. Geography, 24 (90), 151-183.

http://doi.org/10.22034/jiga.2026.2095773.1514

© The Author (s). Publisher: Iranian Geographical Associati This is an open access article under the CC BY NC license (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Extended Abstract

Introduction

Shahrekord faces challenges in coordinating between different urban institutions. Urban planning is sometimes carried out in an insular manner, which causes the needs and goals of the metropolis to be ignored. One of the biggest problems in urban management is the lack of financial resources to implement various projects. In addition, the lack of specialized human resources in various fields such as urban engineering and project management also hinders efficient management. At times, focusing on short-term economic development leads to ignoring environmental and social aspects. The lack of specific strategies for sustainable development in Shahrekord could create problems in the future. Shahrekord is still lagging behind larger cities in the use of new technologies in urban management (such as the Internet of Things, artificial intelligence, and smart traffic management systems). In many urban projects and decisions, public participation is not taken seriously enough. This can lead to a decrease in public trust and public participation in urban projects. Another major problem in Shahrekord is inefficient traffic and public transportation, which causes air pollution and reduces the quality of life of people. To solve these problems, it is necessary to use strategic thinking as a key tool in the design and implementation of projects. In addition, the use of empowering management can improve human resource performance and increase public participation in urban decision-making. In general, the synergy of these two approaches can help create a sustainable, efficient, and dynamic urban environment in Shahrekord. Therefore, the most important issue of the present study is whether the ability of strategic thinking affects efficient urban management with the mediating role of empowering management in Shahrekord?

Methodology

In terms of data collection, this research is a descriptive survey from the field branch, and it is applied in terms of purpose. The statistical population of the study included all urban managers of Shahrekord, 60 people, and the sample size was determined based on the total census as 60 people. The research tool includes a questionnaire of 52 questions in three sections: strategic thinking capability with 16 questions, efficient urban management with 20 questions and empowering management with 16 questions. The data collected based on structural equation path analysis, which provides shape and structural analysis and the impact and relationship between research variables, was analyzed in Smart PLS software.

Results and Discussion

The results showed that strategic thinking ability has an effect on efficient urban management with an impact coefficient of 0/266 and a T value of 3/138, strategic thinking ability has an effect on empowering management with an impact coefficient of 0/826 and a T value of 23/347, and empowering management has an effect on efficient urban management with an impact coefficient of 0/666 and a T value of 8/722. Also, the results of the Sobel test showed that strategic thinking ability has an effect on efficient urban management with the mediating role of empowering management with a T value of 17/944. In discussing and reviewing the results, it should be noted that Shahrekord, as the center of Chaharmahal and Bakhtiari province, faces specific challenges such as population growth, the need to develop infrastructure, preserve the environment, and improve the quality of urban life. To respond to these challenges, the importance of strategic thinking ability in efficient urban management is becoming more and more apparent. In this regard, the role of empowering management as a mediating factor helps to strengthen these capabilities and improve management processes. The strategic thinking ability of urban managers in Shahrekord allows them to analyze local conditions and needs well and make data-based and realistic decisions based on them. Accurate identification of opportunities and threats in economic, social, and environmental areas allows city managers to formulate appropriate strategies for managing public resources and services. Strategic thinking allows managers to anticipate future trends and plan for them so that they can respond appropriately in the face of sudden changes. Empowering management in Shahrekord serves as a key approach in improving strategic thinking capabilities. Strengthening the managerial and strategic skills of employees and managers through training courses and practical workshops gives them the power to implement strategic thinking in practice. Creating an atmosphere of cooperation and interaction between various government, private, and civil society institutions can help exchange experiences and information and enrich strategic thinking. Providing the necessary infrastructure for implementing strategic programs, such as information systems and technology, allows managers to make better decisions.

Conclusion

Strategic thinking helps urban managers make optimal decisions by considering changing economic, social, cultural, and environmental conditions. This ability enables urban managers to use limited resources effectively and make appropriate decisions to improve the quality of urban life, urban infrastructure, transportation, education, and public services. Empowering management also refers to the processes through which human, financial, and structural resources are provided to achieve strategic goals and improve organizational performance. In urban management, this concept can include providing conditions and facilities for the growth and development of managers, employees, and citizens. This type of management can effectively strengthen strategic thinking and help managers pursue urban goals more effectively and with greater awareness.

Funding

This research has no financial backing.

Authors' Contribution

The authors contributed equally to this study.

Conflict of Interest

The authors declare that they have no conflict of interest regarding the authorship or publication of this article.

Acknowledgments

The author would like to express their gratitude to all individuals and institutions who contributed to this research.

References

Ahmed, T. Chaojun, Y. Hongjuan, Y. & Mahmood, S. (2022). The Impact of Empowering Leadership on Job Performance of Higher Education Institutions Employees: Mediating Role of Goal Clarity and Self-Efficacy. Psychology research and behavior management, 15(1), 677–694. https://doi.org/10.2147/PRBM.S357083

Ahmed, AA. Ahmed, SI. & Atiyah, SM. (2020). Impact of six sigma methodology and strategic thinking on operational performance of tourism operations. Afr J Hosp Tour Leis;9(2):1–17. https://www.ajhtl.com

Alatailat, M. Elrehail, H. &Emeagwali, OL. (2019). High performance work practices, organizational performance and strategic thinking: a moderation perspective. Int J Organ Anal.;27(3):370–95. https://doi.org/10.1108/IJOA-10-2017-1260

Al-Hakimi, MA., Saleh, MH. Borade, DB. Hasan, MB. & Sharma, D. (2023). Competitor orientation and SME performance in competitive environments: the moderating effect of marketing ethics. J Entrep Emerg Econ.15(6):1490–511. https://doi.org/10.1108/JEEE-12-2021-0486

AlQershi, N. (2021). Strategic thinking, strategic planning, strategic innovation and the performance of SMEs: the mediating role of human capital. Manag Sci Lett.11(3):1003–12. https://doi.org/10.5267/j.msl.2020.9.042

Andreani, S., Kalchschmidt, M., Pinto, R., & Sayegh, A. (2019). Reframing technologically enhanced urban scenarios: A design research model towards human centered smart cities. Technological Forecasting and Social Change, 142(1), 15-25. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.09.028

Atkinson, P. Hizaji, M. Nazarian, A. & Abasi A. (2022). Attaining organisational agility through competitive intelligence: the roles of strategic flexibility and organisational innovation. Total Qual Manag Bus Excell.33(3–4):297–317. https://doi.org/10.1080/14783363.2020.1842188

Bani-Hani, J. (2021). The moderating influence of managers strategic thinking on the effect of talent management on organization core competency. Manag Sci Lett.11(1):213–22. https://pdfs.semanticscholar.org/c3df/9a102e50e4d25d9d6d103abbab3401490737.pdf

Baumgartner, RJ. & Korhonen, J. (2010). Strategic thinking for sustainable development. Sustain Dev.18(2):71–5. https://doi.org/10.1002/sd.452

Dixit, S. Singh, S. Dhir, S. & Dhir, S. (2021). Antecedents of strategic thinking and its impact on competitive advantage. J Indian Bus Res.13(4):437–58. https://doi.org/10.1108/JIBR-08-2020-0262

Fasihi,H and Parizadi,T . (2023). Comparative assessment of environmental quality of the inefficient fabrics of Tehran city (Case study: The neighborhoods of Region 3 in District 17 of Tehran Municipality). Geography, 21(79), 21-37. https://dor.net/dor/20.1001.1.27833739.1402.21.79.2.7

Ghalibaf,M , hafeznia,M R and mohammad pour,A . (2013). The role of city divisions in integrated urban management. Geography, 11(37), 47-70. . https://sid.ir/paper/150401/fa [Persian]

Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2017). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) (2nd ed.). https://www.sagepub.com

Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2021). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications. https://www.sagepub.com

Hamour, HMJA. ALensou, J. Abuzaid, A. Alheet, A. Madadha, S. & Al-Zaqeba, M. (2023). The effect of strategic intelligence, effective decision-making and strategic flexibility on logistics performance. Uncertain Supply Chain Manag.11(2):657–64. https://doi.org/10.5267/j.uscm.2023.1.015

Haarstad, H., Kjærås, K., Røe, P. G., & Tveiten, K. (2022). Diversifying the compact city: A renewed agenda for geographical research. Dialogues in Human Geography, 13(1), 5-24 . https://doi.org/10.1177/20438206221102949

Henriquez-Calvo, L. & Díaz-Martínez, K. (2023). The importance of strategic thinking and innovation for the growth of SMEs: case of the Colombian SMEs. Procedia Comput Sci.224(1):495–501. https://doi.org/10.1016/j.procs.2023.09.071

Hersperger Anna, M. Simona, G. Eduardo, O. Sofia, P. & Gaëtan, P. (2019). Understanding strategic spatial planning to effectively guide development of urban regions, Cities ,94(1), 96-105. https://doi.org/10.1016/j.cities.2019.05.032

Mahdavian, M. Mirabi, V. & Haghshenas, F. (2014). A study of the impact of strategic thinking on the performance of Mashhad municipal managers. Manag Sci Lett.4(4):679–90. https://doi.org/10.5267/j.msl.2014.2.025

Moon BJ. (2013). Antecedents and outcomes of strategic thinking. J Bus Res.66(10), 1698–708. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2012.11.006

Nobakht,S and Janparvar,M . (2026). Communication Corridors and Geopolitics of Peace: A Case Study of Iran-Turkey Relations. Geography, 24(88), 107-125. https://doi.org/10.22034/jiga.2026.2070149.1438. [Persian]

Obaid, A. H. R. & Hamza, R. K.(2024). Strategic Thinking's Relationship to Strategic Capabilities: Hubungan Pemikiran Strategis dengan Kemampuan Strategis. Academia Open, 9(2), 10-23. /acopen.9.2024.10433. https://doi.org/10.21070/acopen.9.2024.10433

Pourkhodaei, H. and Mehdizadeh Ashrafi, A. (2019). Investigating the effect of managers' strategic thinking on employee empowerment through the mediation of organizational commitment, Fourth International Conference on Modern Research in Management, Economics and Development. https://civilica.com/doc/915079/ [Persian]

Rahnama, S. Rahpeyma, AA. (2015). The influential factors of strategic thinking at the organizational level. J Mark Consum Res.12(1):26–35. https://www.iiste.org/Journals/index.php/JMCR/article/view/23497

Safaeepour,M and mirzaei,A . (2026). Identifying key factors affecting urban tourism development (case study of Arak metropolis). Geography, 24(88), 127-157. https://doi.org/10.22034/jiga.2026.2049015.1371 [Persian]

Seo, S.-Y., Han, S.-Y., & Baek, H. Y. (2024). Integrated Urban Architecture Design in Low-rise Residential Areas - A Focus on the Winning Proposal of the Seoul Moa Housing and Moa Town Project -. Journal of the Architectural Institute of Korea, 40(12), 97–107. https://doi.org/10.5659/JAIK.2024.40.12.97

Shabani,A , Masoumi,M T and samadzadeh,R . (2026). Future research on the physical dimensions of historical textures in the direction of urban regeneration (Case Study:Arak city). Geography, 24(88), 85-105. https://doi.org/10.22034/jiga.2026.2082693.1477 [Persian]

Siahpoosh, S. Hamidizadeh, M. & Tolaei, R. (2025). Identifying the dimensions and components of explaining the empowerment of strategic thinking and efficient organizational management in the eight regions of the Ahvaz Metropolitan Municipality. Journal of Research and Innovation in Education and Development, 5(4), 1-19. https://doi.org/10.61838/jsied.322

Singh, A. Lim, WM. Jha, S. Kumar, S. &Ciasullo, MV. (2023). The state of the art of strategic leadership. J Bus Res.158(1): 113-176. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.113676

Taghvaei,M , Piralou,H and Shafiei,M . (2023). Analysis of the most important indicators of effective management approaches in urban development (case study: Kangan Port). Geography, 21(79), 151-173. http://dor.net/dor/20.1001.1.27833739.1402.21.78.8.3

Tobey, M. B., Binder, R. B., Chang, S., Yoshida, T., & Yamagata, Y. (2019). Urban systems design: A conceptual framework for planning smart communities. Smart Cities, 2(4), 522-537 . https://doi.org/10.3390/SMARTCITIES2040032

Varesi,H R and Aliakbari,A . (2025). Evaluation of urban residential quality components (case study of Shahid Keshvari town, Isfahan). Geography, 23(85), 21-39. https://doi.org/10.22034/jiga.2025.2053327.1379 [Persian]

Yang, G. & Liu, B. (2023). Research on the impact of managers' green environmental awareness and strategic intelligence on corporate green product innovation strategic performance. Ann Oper Res.326(1):5–5. https://doi.org/10.1007/s10479-021-04243-5

Zahra, SA. & Nambisan, S. (2012). Entrepreneurship and strategic thinking in business ecosystems. Bus Horiz, 55(3):219–29. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2011.12.004

جغرافیا

Journal Homepage: https://mag.iga.ir

شاپا الکترونیکی: ۲۹۹۶-۲۷۱۷

تبیین تاثیر توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با نقش میانجی مدیریت توانمندساز در شهرکرد

پژمان محمدی ده چشمه [1]

۱. استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، ایران، تهران. ایمیل: P_mohamadi@pnu.ac.ir

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله علمی ـ پژوهشی

تاریخ دریافت:
۱۴۰۵/۰۵/۱۴
تاریخ بازنگری:
۱۴۰۵/۰۶/۲۱
تاریخ پذیرش:
۱۴۰۵/۰۷/۲۴
تاریخ چاپ:
۱۴۰۵/۰۹/۰۱

واژگان کلیدی:
تحلیل شبکه
تحلیل مضمون
ساختار دانش
شاخص
هویت مکان

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تبیین تاثیر توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با نقش میانجی مدیریت توانمندساز در شهرکرد می باشد. این پژوهش از نظر نحوه گردآوری داده ها از نوع توصیفی پیمایشی از شاخه میدانی است و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری مورد پژوهش شامل کلیه مدیران شهری شهرکرد به تعداد ۶۰ نفر بوده و حجم نمونه بر اساس کل سرشماری به تعداد ۶۰ نفر تعیین شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه ای ۵۲ سوالی در سه بخش توانمندی تفکر استراتژیک با ۱۶ سوال، مدیریت کارآمد شهری با ۲۰ سوال و مدیریت توانمندساز با ۱۶ سوال می باشد. داده های گردآوری شده بر اساس تحلیل مسیر معادلات ساختاری که به ارائه تحلیل شکلی و ساختاری و تاثیر و ارتباط بین متغیرهای پژوهش می پردازد و در نرم افزار Smart PLS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در واقع با توجه به نرمال نبودن داده ها و مناسب بودن نرم افزار PLS برای اینگونه داده ها، از آن استفاده شده است. نتایج نشان داد که توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با ضریب تاثیر ۰/۲۶۶ و مقدار T 138/3، توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت توانمندساز با ضریب تاثیر ۰/۸۲۶ و مقدار T 347/23 و مدیریت توانمندساز بر مدیریت کارآمد شهری با ضریب تاثیر ۰/۶۶۶ و مقدار T 722/8 تاثیر دارد. همچنین نتایج آزمون سوبل نشان داد که توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با نقش میانجی مدیریت توانمندساز با مقدار T 944/17 تاثیر دارد. توانمندی تفکر استراتژیک تأثیر عمیقی بر مدیریت کارآمد شهری دارد، زیرا این توانمندی به مدیران امکان می‌دهد تا با دیدی بلندمدت و مبتنی بر تحلیل، برنامه‌ریزی‌های مؤثری انجام دهند. در این راستا، مدیریت توانمندساز به‌عنوان عامل میانجی می‌تواند موجب تقویت این تفکر و همچنین بهبود عملکردهای مدیریتی در شهرها شود.

استناد: محمدی ده چشمه، پژمان. (۱۴۰۵). تبیین تاثیر توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با نقش میانجی مدیریت توانمندساز در شهرکرد، جغرافیا، ۲۴(۹۰)، ۱۸۳-۱۵۱.

http://doi.org/10.22034/jiga.2026.2095773.1514

© نویسندگان

صاحب امتیاز: انجمن جغرافیایی ایران

مقدمه

توانمندی تفکر استراتژیک به معنای توانایی درک و تحلیل وضعیت‌های پیچیده، پیش‌بینی روندهای آینده و اتخاذ تصمیمات بلندمدت مبتنی بر شواهد و داده‌ها می باشد و مدیریت کارآمد شهری یعنی فرآیندهای مدیریتی که موجب بهبود عملکرد، کارایی و پاسخگویی خدمات شهری و ارتقای کیفیت زندگی شهروندان می‌شود و «سنجش کیفیت محیط زندگی شهری اولین مرحله در اداره کردن و مدیریت آن است» (فصیحی و پریزادی، ۱۴۰۲: ۲۱). همچنین مدیریت توانمندساز به رویکرد مدیریتی که بر ایجاد توانایی و قابلیت‌های لازم در کارکنان و ذی‌نفعان برای دستیابی به اهداف سازمانی تمرکز دارد، اشاره دارد (احمد[1] و همکاران، ۲۰۲۰: ۶۷۸).

با این حال باید گفت که توانمندی تفکر استراتژیک می‌تواند به تصمیم‌گیرندگان شهری این امکان را بدهد که به‌جای توجه به نتایج کوتاه‌مدت، به نتایج بلندمدت و پایداری شهرها توجه کنند. تفکر استراتژیک به مدیران شهری کمک می‌کند تا گزینه‌های مختلف را شبیه‌سازی کرده و بهترین راه‌حل‌ها را انتخاب کنند، که این امر به بهبود کارایی و اثربخشی در مدیریت شهری منجر می‌شود (آندرینی[2] و همکاران، ۲۰۱۹: ۱۷). تفکر استراتژیک به مدیران شهری این امکان را می‌دهد که تصمیمات بلندمدت و مبتنی بر تحلیل داده‌ها و روندهای آینده اتخاذ کنند. در حقیقت امروزه نگاه به آینده از پیش‌بینی صرف فراتر رفته و بر ساختن آینده مطلوب از طریق شناخت عوامل اثرگذار و برنامه‌ریزی هدفمند تأکید دارد (صفایی پور و میرزایی، ۱۴۰۵: ۱۲۷). بر این مبنا این توانمندی می‌تواند در مدیریت شهری به طرق مختلف تأثیرگذار باشد (هنریکوز[3] و همکاران، ۲۰۲۳: ۴۹۶). مدیران شهری که از توانمندی تفکر استراتژیک برخوردارند، می‌توانند برنامه‌ریزی‌های بلندمدت انجام دهند و به جای تمرکز بر مسائل کوتاه‌مدت، به دنبال حل مشکلات پایدار و راه‌حل‌های مؤثر برای توسعه شهری باشند. در واقع پیچیدگی و چندبعدی بودن مشکلات و مسائل شهری همراه با رشد سریع فناوری و جهانی شدن الگوهای تولید، فزونی یافته و عدم ثبات شرایط و احتمال وقوع آینده‌های گوناگون سبب دشواری تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی در خصوص مسائل شهری شده است (شعبانی و همکاران، ۱۴۰۵: ۸۵). بنابراین تفکر استراتژیک به مدیران اجازه می‌دهد تا سناریوهای مختلف را شبیه‌سازی کرده و بهترین گزینه‌ها را بر اساس نیازهای شهر انتخاب کنند. این امر منجر به تصمیمات بهینه‌تر و کارآمدتر در اداره شهر می‌شود و «به دنبال افزایش جمعیت و وسعت شهرها و همچنین افزایش مسئولیت‌های واگذار شده به حکومت‌های شهری، آنها برای مدیریت بهینه‌تر و ارائه خدمات بهتر به شهروندان، شهر تحت نظر خود را به چندین منطقه تقسیم کرده اند» (قالیباف و همکاران، ۱۳۹۲: ۴۷). بنابراین با توانمندی در تحلیل روندها و تغییرات اجتماعی، اقتصادی و محیطی، مدیران می‌توانند به‌طور مؤثری خود را برای تغییرات پیش‌رو آماده کرده و از منابع به شکل بهینه استفاده کنند (Dixit etal, 2021: 439).

در این میان مدیریت توانمندساز به‌عنوان یک عامل میانجی می‌تواند کارکنان، مدیران و سایر ذی‌نفعان شهری را برای استفاده بهینه از تفکر استراتژیک آموزش دهد و آن‌ها را قادر سازد تا این رویکردها را در تصمیمات مدیریتی به کار ببرند (آتکینسون[4] و همکاران، ۲۰۲۲: ۲۹۸). استفاده از تفکر استراتژیک در کنار مدیریت توانمندساز می‌تواند موجب تقویت همکاری میان بخش‌های مختلف شهرداری و سایر نهادهای مرتبط شود. این همکاری‌ها در نهایت منجر به مدیریت کارآمدتر شهری خواهد شد. مدیریت توانمندساز می‌تواند بر تقویت استفاده از داده‌ها و شواهد در فرآیند تصمیم‌گیری استراتژیک تأکید کند و به مدیران این امکان را بدهد که تصمیمات آگاهانه‌تری بگیرند (AlQershi, 2021:1004). مدیریت توانمندساز به‌عنوان یک رویکرد

[1] Ahmed
[2] Andreani
[3] Henriquez
[4] Atkinson

مدیریتی، موجب می‌شود که مدیران و کارکنان شهری بتوانند از توانمندی‌های خود برای بهبود عملکرد بهره‌برداری کنند. مدیریت توانمندساز کارکنان و مدیران را برای درک و استفاده از تفکر استراتژیک مجهز می‌کند. این رویکرد باعث می‌شود که همه اعضای سازمان به‌طور یکپارچه و هماهنگ در فرآیند تصمیم‌گیری استراتژیک مشارکت کنند. در راستای مدیریت توانمندساز، آموزش و توسعه مهارت‌های تصمیم‌گیری استراتژیک به کارکنان کمک می‌کند تا به‌طور مؤثری تصمیمات مدیریتی را در جهت منافع بلندمدت شهر اتخاذ کنند. مدیریت توانمندساز با ایجاد فرهنگ مشارکت، ارتباطات مؤثر و اشتراک دانش، موجب می‌شود که اعضای مختلف تیم‌های مدیریتی به‌طور هماهنگ برای دستیابی به اهداف استراتژیک تلاش کنند. این امر به‌طور غیرمستقیم به بهبود کارایی و اثربخشی مدیریت شهری کمک می‌کند (رهنما و راهپیما[1]، ۲۰۱۵: ۲۶).

توانمندی تفکر استراتژیک به‌طور مستقیم می‌تواند به مدیریت کارآمد شهری منجر شود، زیرا با داشتن چشم‌اندازهای بلندمدت و استراتژی‌های مؤثر، می‌توان به بهبود فرآیندهای اجرایی و نظارت در مدیریت شهری کمک کرد. مدیریت توانمندساز می‌تواند به‌عنوان یک عامل تسهیل‌کننده در ارتباط بین تفکر استراتژیک و مدیریت کارآمد شهری عمل کند. توانمندسازی منابع انسانی و ایجاد فرهنگ مشارکت، این مسیر را تسریع می‌کند (هامور[2] و همکاران، ۲۰۲۳: ۶۵۸). توانمندی تفکر استراتژیک به‌طور مستقیم بر مدیریت کارآمد شهری تأثیر می‌گذارد، اما این تأثیر به‌واسطه مدیریت توانمندساز تقویت می‌شود. مدیران توانمند از تفکر استراتژیک برای اتخاذ تصمیمات مؤثر استفاده می‌کنند و کارکنان توانمند با بهره‌گیری از این تفکر، فرآیندهای مدیریتی را بهتر پیاده‌سازی می‌کنند. با توانمندسازی افراد و نهادهای مختلف در مدیریت شهری، ظرفیت‌های بیشتری برای تحلیل و تصمیم‌گیری استراتژیک ایجاد می‌شود. این فرآیند منجر به اتخاذ تصمیمات بهتری می‌شود که بر کارایی و اثربخشی مدیریت شهری تأثیر مثبت دارد. مدیریت توانمندساز به‌عنوان یک عامل تسهیل‌کننده در فرآیند تفکر استراتژیک، شفافیت بیشتری در فرآیندهای مدیریتی ایجاد می‌کند. این شفافیت موجب افزایش پاسخگویی و نظارت مؤثرتر بر فعالیت‌های شهری می‌شود (مون[3]، ۲۰۱۳: ۱۶۹۹).

مدیریت توانمندساز می‌تواند فرهنگ استفاده از تفکر استراتژیک را در تمامی سطوح سازمان ایجاد کند. این فرآیند به مدیران و کارکنان کمک می‌کند تا نگاه خود را از مسائل فوری به مسائل بلندمدت تغییر دهند. ایجاد ارتباطات مؤثر میان مدیران، کارکنان و ذی‌نفعان مختلف در مدیریت شهری، موجب می‌شود که تفکر استراتژیک در تمامی سطوح به اشتراک گذاشته شده و در تصمیم‌گیری‌ها لحاظ شود. با این حال امروزه شهرها با چالش‌هایی مانند رشد جمعیت، ترافیک، آلودگی، کمبود منابع و مشکلات اجتماعی روبه‌رو هستند (یانگ[4] و همکاران، ۲۰۲۳: ۵) و «از پیامدهای افزایش جمعیت و گسترش مهاجرت به شهرها، توسعه فیزیکی و رشد ناموزون آنهاست؛ که در پی آن شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی شهرها نیز دستخوش دگرگونی خواهد شد» (تقوایی و همکاران، ۱۴۰۲: ۱۵۱). مدیریت این مسائل نیازمند مدیرانی است که دارای تفکر استراتژیک باشند تا بتوانند آینده‌نگرانه تصمیم بگیرند و از تصمیم‌های مقطعی جلوگیری کنند. توانمندی تفکر استراتژیک زمینه تصمیم‌گیری‌های صحیح را فراهم می‌کند و مدیریت توانمندساز به‌عنوان یک عامل میانجی، این تفکر را به عملکرد مؤثر در مدیریت شهری تبدیل می‌کند. به همین دلیل مطالعه این موضوع برای توسعه و اداره بهتر شهرها ضروری است (مهدویان[5] و همکاران، ۲۰۱۴: ۶۸۰).

[1] Rahnama and Rahpeyma
[2] Hamour
[3] Moon
[4] Yang
[5] Mahdavian

به طور کلی تحلیل فضایی–جغرافیایی موضوع پژوهش حاضر با اتکا بر نظریه‌های نوین برنامه‌ریزی شهری؛ نظیر برنامه‌ریزی ارتباطی و مشارکتی (پاتسی هیلی)، فضای رابطه‌ای (دیوید هاروی و آنری لوفور) و حکمرانی چندمقیاسی؛ نشان می‌دهد که تفکر استراتژیک مدیران شهری فراتر از یک ابزار صرفاً مدیریتی، نقشی تعیین‌کننده در شکل‌دهی به سازماندهی کالبدی و فضایی شهر ایفا می‌کند؛ به گونه‌ای که این تفکر کلان‌نگر با شناخت دقیق از پویش‌های سرزمینی و جریان‌های سرمایه و جمعیت، بستر لازم را برای غلبه بر پراکنده‌رویی و نابرابری‌های فضایی فراهم می‌سازد. در این زنجیره علت و معلولی، مدیریت توانمندساز به عنوان سازوکاری میان‌مقیاس و پیونددهنده، نقش پلی کالبدی–اجتماعی را ایفا می‌کند که از طریق غیرمتمرکزسازی فرآیندهای تصمیم‌گیری، واگذاری اختیارات به سطوح محلی و فعال‌سازی شبکه‌های ارتباطی میان‌بخشی، از تمرکزگرایی بوروکراتیک کاسته و فضا را از بستری ایستا به میدانی پویا برای مداخله‌گری‌های خلاقانه و مشارکتی مبدل می‌سازد (هارستد[1] و همکاران، ۲۰۲۲: ۵). هنگامی که این مدیریت توانمندساز در بستر جغرافیایی شهر جاری می‌شود، موانع نهادی و ساختاری توزیع متوازن خدمات از میان رفته و فرآیند تخصیص منابع بر اساس نیازهای واقعی و ترجیحات فضاییِ محلات مختلف صورت می‌گیرد؛ در نتیجه، تعامل هم‌افزای میان تفکر استراتژیک و مدیریت توانمندساز به تحقق عدالت فضایی، کاهش قطبی‌شدنِ اجتماعی–کالبدی شهر، ارتقای تاب‌آوری در برابر بحران‌های محیطی و در نهایت شکل‌گیری ساختاری پلی‌سنتریک (چندمرکزی)، منسجم و کارآمد منجر می‌شود که پایداری بلندمدت نظام سکونتگاهی را تضمین می‌کند (Seo etal, 2024: 98).

مدیریت شهری شهرکرد، به‌مثابه یک بسترِ پویا که همزمان با محدودیت‌های ساختاری و چالش‌های توزیع منابع مواجه است، امروزه با گسستی عمیق میان استراتژی‌های کلان و اقدامات محلی روبروست که کارآمدیِ حکمرانی را در مقیاس‌های خرد و کلان به چالش کشیده است. با وجود اهمیتِ نظریِ تفکر استراتژیک در هدایتِ سازمان‌های شهری به سوی اهداف پایدار، فقدانِ سازوکارهای عملیاتی جهت تبدیلِ این نگرش به عملکردهای اجرایی، منجر به تداومِ رویکردهای سلسله‌مراتبی و تقلیل‌گرایانه در اداره شهر شده است؛ در این میان، عدمِ بهره‌گیری از مدیریت توانمندساز به عنوان متغیر میانجی و کاتالیزوری برایِ بسیج منابع انسانی و ظرفیت‌های محله‌محور، باعث شده است که حتی استراتژی‌های پیشرو نیز در گذار به سطحِ اجرا، با اصطکاک بوروکراتیک و ناکارآمدی مواجه شوند. مسئله اساسیِ این پژوهش، تبیینِ دقیقِ این فقدانِ پیوندِ ساختاری است؛ به‌گونه‌ای که پرسش اصلی این است که چگونه با ارتقای قابلیت‌های تفکر استراتژیک و نهادینه‌سازیِ مدیریت توانمندساز، می‌توان چرخه‌یِ تصمیم‌گیریِ متمرکز را به شبکه‌ای چابک، پاسخگو و هوشمند تبدیل نمود تا ضمنِ کاهش نابرابری‌های فضایی و بهینه‌سازیِ تخصیص منابع در شهرکرد، بستری برای تحققِ یک الگوی مدیریت شهریِ اثربخش، خودسازمان‌ده و تاب‌آور فراهم گردد. بنابراین مهم‌ترین مساله پژوهش حاضر این است که آیا توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با نقش میانجی مدیریت توانمندساز در شهرکرد تاثیر دارد؟

در زمینه پیشینه پژوهش می توان به موارد داخلی و خارجی ذیل اشاره داشت: پورخدایی و مهدیزاده اشرفی (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی تاثیر تفکر استراتژیک مدیران بر توانمندسازی کارکنان با میانجی‌گری تعهد سازمانی اقدام کرده‌اند که نتایج پژوهش نشان دهنده‌ی تاثیر مستقیم و مثبت تفکر استراتژیک مدیران بر توانمندسازی کارکنان از طریق متغیر تعهد سازمانی است و تمامی فرضیات پژوهش مورد تایید واقع شدند. سیاهپوش و همکاران (۱۴۰۴) در مقاله‌ای به شناسایی ابعاد و مولفه‌های تبیین توانمندی تفکر استراتژیک و مدیریت کارآمد سازمانی در مناطق هشتگانه شهرداری کلان‌شهر اهواز پرداخته‌اند که یافته‌ها نشان داد که مدل مطلوب از پنج بُعد کلیدی تشکیل شده است: شایستگی‌های فردی و رهبری مدیر (شامل مؤلفه‌هایی مانند

[1] Haarstad

دانش تخصصی و تفکر استراتژیک)، فرآیندها و ساختار سازمانی (مانند برنامه‌ریزی استراتژیک و سیستم ارزیابی عملکرد)، منابع و امکانات (شامل مدیریت مالی و نیروی انسانی)، فرهنگ سازمانی و ارتباطات (مانند شفافیت و خدمت‌محوری) و در نهایت محیط کلان و حکمرانی شهری (شامل قوانین و مشارکت شهروندان). این ابعاد در تعاملی پویا، سیستمی یکپارچه را شکل می‌دهند که غفلت از هر یک از آن‌ها می‌تواند به عملکرد کلی آسیب بزند.

هرسپرگر[1] و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی درک برنامه‌ریزی فضایی استراتژیک برای هدایت مؤثر توسعه مناطق شهری اقدام کرده‌اند که نتایج نشان داد برنامه‌ریزی فضایی راهبردی به طور فزاینده‌ای در سراسر جهان برای توسعه چشم‌انداز هماهنگ برای هدایت توسعه میان‌مدت تا بلندمدت مناطق شهری اجرا می‌شود. با این حال، از منظر نظری و مفهومی، درک برنامه‌ریزی فضایی استراتژیک دشوار است، زیرا چندبعدی است، در پیچیدگی‌های اجتماعی–سیاسی و نهادی تعبیه شده و بسیار وابسته به زمینه است. علاوه بر این، بحث‌های برنامه‌ریزی کنونی عمدتاً بر خروجی‌های فرآیند برنامه‌ریزی استراتژیک متمرکز است در حالی که تا حد زیادی از تأثیری که برنامه‌های فضایی استراتژیک می‌تواند بر تحولات شهری داشته باشد غفلت می‌کند. احمد[2] و همکاران (۲۰۲۲) در مقاله‌ای به بررسی تأثیر رهبری توانمندساز بر عملکرد شغلی کارکنان مؤسسات آموزش عالی: نقش میانجی شفافیت هدف و خودکارآمدی پرداخته‌اند که این تحلیل تأثیر مثبت رفتارهای رهبری توانمندساز بر وضوح هدف، خودکارآمدی و عملکرد شغلی کارکنان را نشان می‌دهد. علاوه بر این، بررسی بوت‌استرپ نشان داد که وضوح هدف و خودکارآمدی، واسطه تأثیر رفتارهای رهبری توانمندساز بر عملکرد شغلی کارکنان هستند. عبید و حمزه[3] (۲۰۲۴) در پژوهشی به بررسی رابطه تفکر استراتژیک با قابلیت‌های استراتژیک اقدام نموده اند که از متغیرها نتیجه گرفته می‌شود که متغیر مستقل، تفکر استراتژیک است که بر متغیر وابسته، یعنی قابلیت‌های استراتژیک، تأثیر می‌گذارد.

پژوهش‌های پیشین بر وجود یک پیوند ساختاری و عملکردی میان تفکر استراتژیک، رفتارهای رهبری و کارآمدی سازمانی تأکید دارند؛ به‌گونه‌ای که یافته‌ها نشان می‌دهند تفکر استراتژیک نه‌تنها موتور محرکِ ارتقای قابلیت‌های استراتژیک سازمان است (عبید و حمزه، ۲۰۲۴: ۱۰)، بلکه از طریق ابزارهای میانجی نظیر مدیریت توانمندساز، منجر به بهبود مستقیم عملکرد کارکنان و سازمان می‌گردد (احمد و همکاران، ۲۰۲۲: ۶۷۷؛ پورخدایی و مهدیزاده اشرفی، ۱۳۹۸: ۱). در حوزه مدیریت شهری، این ارتباط با پیچیدگی‌های بیشتری همراه است؛ چرا که طبق دیدگاه ابراهیمی (۱۳۹۹)، تفکر استراتژیک مستلزم نگاهی فراتر از ساده‌انگاری و تمرکز بر آینده در بسترهای پیچیده اجتماعی–سیاسی است و نیازمند ادغامِ رفتارهای فردی با بافت کلانِ شهری است تا ویژگی‌های فردی در سایه حمایت ساختارها، ارزش افزایی یابد. این ضرورتِ ادغام، در مدل پنج‌بُعدی سیاهپوش و همکاران (۱۴۰۴) نیز بازتاب یافته است که در آن مدیریت کارآمد شهری، حاصلِ تعامل پویا میان شایستگی‌های رهبری، ساختارهای برنامه‌ریزی، منابع، فرهنگ سازمانی و حکمرانی محیط کلان است؛ به‌طوری که غفلت از هر یک، کارآمدی نظام شهری را مختل می‌کند. افزون بر این، با توجه به ماهیت چندبعدی و وابسته به زمینه در برنامه‌ریزی‌های فضایی و شهری (هرسپگر و همکاران، ۲۰۱۹: ۹۸)، می‌توان نتیجه گرفت که مدیریت کارآمد شهری زمانی محقق می‌شود که تفکر استراتژیک در سطوح مختلف مدیریتی، از طریق رویکردهای مدیریت توانمندساز (که با وضوح هدف و خودکارآمدی کارکنان گره خورده است)، به اقدامات عملیاتی و برنامه‌ریزی‌های فضاییِ هماهنگ تبدیل شود؛ بنابراین، توانمندی تفکر استراتژیک، زیربنای لازم برای ایجاد یک مدیریت توانمندساز است که از طریق هدایتِ هوشمندانه منابع و کارکنان، به مدیریت کارآمد و پایدار در پهنه شهری منجر می‌گردد.

[1] Hersperger
[2] Ahmed
[3] Obaid & Hamza

مبانی نظری

در بررسی چارچوب نظری و ارتباط بین متغیرهای پژوهش باید اشاره کرد که؛ تفکر استراتژیک به توانایی تحلیل محیط، پیش‌بینی روندهای آینده، و اتخاذ تصمیمات بلندمدت با در نظر گرفتن اهداف کلان اشاره دارد. تصمیمات استراتژیک به مسئولین کمک می‌کند تا چالش‌های شهری مانند بحران‌های زیست‌محیطی، تراکم جمعیت و نیازهای مختلف اجتماعی را پیش‌بینی کنند و راه‌حل‌های مؤثری ارائه دهند. همچنین مدیریت کارآمد شهری به توانایی مدیریت منابع، زیرساخت‌ها، و فعالیت‌های مختلف در شهر برای دستیابی به رفاه شهروندان و پایداری شهری اطلاق می‌شود (آلاتالیات[1] و همکاران، ۲۰۱۹: ۳۷۲). یک مدیریت شهری کارآمد بر اساس توانمندی تفکر استراتژیک می‌تواند منابع را به بهترین نحو تخصیص دهد، از تهدیدات احتمالی پیشگیری کند، و فرصت‌های جدید را شناسایی و بهره‌برداری نماید. در این میان مدیریت توانمندساز به فرآیندی اشاره دارد که در آن مدیران به افراد و تیم‌ها این امکان را می‌دهند که تصمیمات خود را بهتر و مؤثرتر اتخاذ کنند. این نوع مدیریت بر ایجاد فضایی برای رشد فردی و گروهی تأکید دارد و «تحولات صورت گرفته در طی دهه‌های اخیر پیوند و همبستگی بین فضاهای جغرافیایی را تا حد زیادی گسترش داده است» (نوبخت و جان پرور، ۱۴۰۵: ۱۰۷). بنابراین در نقش میانجی، مدیریت توانمندساز واحدهای اجرایی و کارکنان را قادر می‌سازد تا از تفکر استراتژیک استفاده کنند و این تفکر را در عمل پیاده‌سازی نمایند. در اینجا، مدیریت توانمندساز نقش یک عامل واسطه یا میانجی را بازی می‌کند که به بهبود انتقال و پیاده‌سازی تفکر استراتژیک به عملکردهای روزمره و عملیاتی کمک می‌کند (بومگارتنر[2]، ۲۰۱۰: ۷۳).

تفکر استراتژیک به مدیران شهری کمک می‌کند تا با تحلیل دقیق از وضعیت فعلی و پیش‌بینی روندهای آینده، برنامه‌های بلندمدت برای بهبود شرایط شهری ایجاد کنند. شهرها دارای مشکلات پیچیده‌ای مانند ترافیک، آلودگی، بحران‌های اقتصادی و اجتماعی هستند. تفکر استراتژیک باعث می‌شود مدیران بتوانند راه‌حل‌هایی در سطح کلان و با در نظر گرفتن تمامی ابعاد مشکلات پیدا کنند. از آنجا که تفکر استراتژیک در عمل به مدیران کمک می‌کند تا از منابع موجود به طور بهینه استفاده کنند، این امر همچنین به توانمندسازی منابع انسانی در مدیریت شهری نیز کمک می‌کند. کارکنان با داشتن چشم‌انداز مشخص و روش‌های مدیریتی مؤثر، توانمندی بیشتری پیدا می‌کنند (الحکیمی[3]، ۲۰۲۳: ۱۴۹۵). تفکر استراتژیک باعث می‌شود که مدیران شهری توانایی هماهنگ کردن بخش‌های مختلف شهر (مانند بخش‌های خدماتی، زیرساختی و اقتصادی) را به‌خوبی داشته باشند. اما نکته‌ای که به آن اشاره شد، نقش میانجی مدیریت توانمندساز است. مدیریت توانمندساز در اینجا به معنای ایجاد فضایی است که منابع انسانی و منابع مختلف شهری بتوانند به بهترین نحو عمل کنند. این نوع مدیریت به این صورت عمل می‌کند که با فراهم آوردن آموزش، منابع، ابزارها و حمایت‌های لازم، افراد را برای رسیدن به اهداف استراتژیک کمک می‌کند (زهرا[4]، ۲۰۱۲: ۲۲۰).

بنابراین مدیریت توانمندساز باعث می‌شود که تفکر استراتژیک به طور مؤثرتری در تمامی سطوح سازمانی اجرا شود و تعاملات میان تیم‌های مختلف شهری بهبود یابد. با توانمندسازی کارکنان و بهبود تفکر استراتژیک، فرآیندهای شهری به سرعت و با کیفیت بالاتری به نیازهای جمعیتی مختلف پاسخ خواهند داد و از آنجائیکه «امروزه کیفیت زندگی شهری یکی از کلیدی ترین مفاهیم برنامه ریزی شده است» (وارثی و علی اکبری، ۱۴۰۴: ۲۱)، تفکر استراتژیک، زمانی که از طریق مدیریت توانمندساز پیاده‌سازی می‌شود، به دستیابی به اهداف بلندمدت کمک می‌کند و می‌تواند باعث رشد پایدار و متوازن شهرها و بهبود کیفیت

[1] Alatailat
[2] Baumgartner
[3] Al-Hakimi
[4] Zahra

زندگی شود (سینگه[1] و همکاران، ۲۰۲۳: ۱۱۴). در نهایت، تأثیر توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری به شدت وابسته به وجود مدیریت توانمندساز به‌عنوان یک عامل میانجی است. این فرآیند می‌تواند به ارتقاء عملکرد شهری و توانمندسازی سازمان‌ها برای حل مشکلات پیچیده شهری کمک کند. یک مدیریت توانمندساز مؤثر می‌تواند به مدیران شهری کمک کند تا تفکر استراتژیک را به شکلی عملیاتی و قابل اجرا در سطح محلی پیاده‌سازی کنند و به کارآمدی بیشتر در مدیریت شهرها دست یابند (بانی[2]، ۲۰۲۱: ۲۱۵).

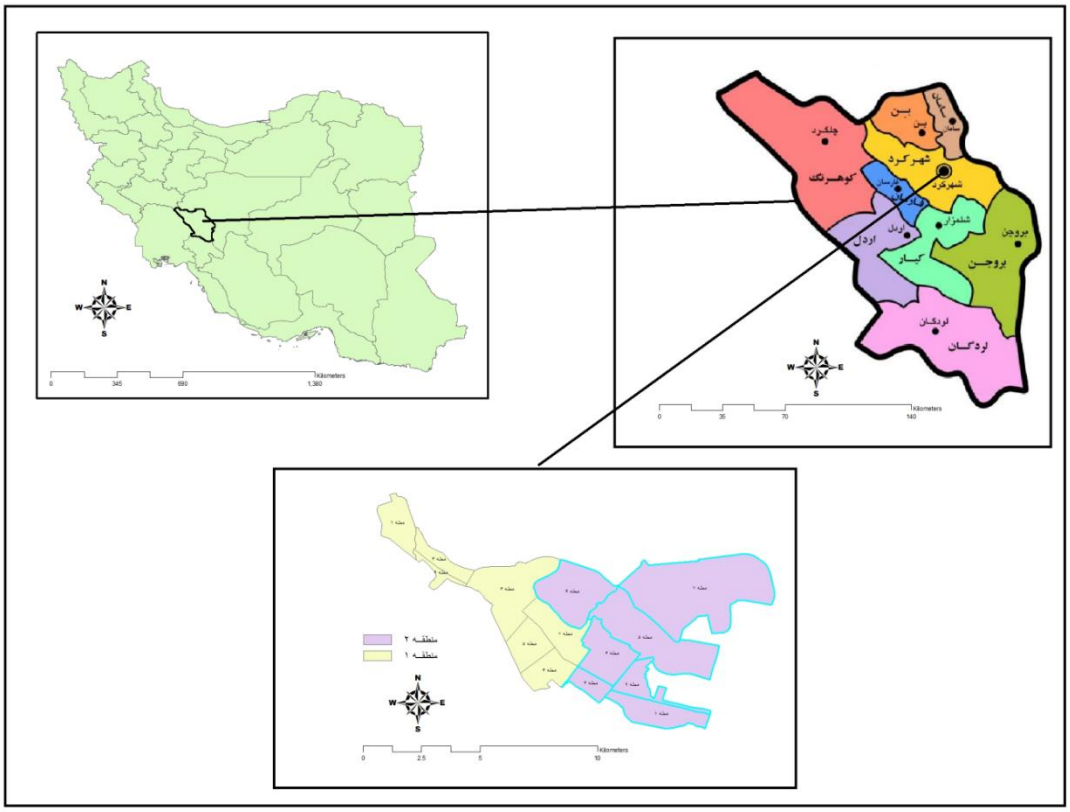
روش پژوهش

این پژوهش از نظر نحوه گردآوری داده‌ها از نوع توصیفی پیمایشی از شاخه میدانی است و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری مورد پژوهش شامل کلیه مدیران شهری شهرکرد به تعداد ۶۰ نفر بوده و حجم نمونه بر اساس کل‌سرشماری به تعداد ۶۰ نفر تعیین شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه ای ۵۲ سوالی در سه بخش توانمندی تفکر استراتژیک با ۱۶ سوال، مدیریت کارآمد شهری با ۲۰ سوال و مدیریت توانمندساز با ۱۶ سوال می‌باشد که روایی آن به شیوه صوری (پرسشنامه قبل از توزیع گسترده، از منظر پاسخ‌دهندگان ارزیابی شده و نظر آنها لحاظ گردیده است)، سازه‌ای (بر اساس تحلیل عاملی تاییدی ارزیابی شد و کلیه گویه‌ها دارای ضریب عاملی بالای ۰/۴ بودند) (هایر[3] و همکاران، ۲۰۱۷: ۲۵) و محتوایی(پرسشنامه به سمع و نظر اساتید مرتبط با حوزه شهری در استان چهارمحال و بختیاری رسید و نظرات لحاظ شد) بررسی و تایید شده و پایایی آن بر مبنای فرمول کرونباخ به میزان ۰/۸۶۷ تایید گردیده است. داده‌های گردآوری شده بر اساس تحلیل مسیر معادلات ساختاری که به ارائه تحلیل شکلی و ساختاری و تاثیر و ارتباط بین متغیرهای پژوهش می‌پردازد و در نرم افزار Smart PLS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در واقع با توجه به نرمال نبودن داده‌ها و مناسب بودن نرم افزار PLS برای اینگونه داده ها، از آن استفاده شده است (هایر و همکاران، ۲۰۲۱: ۵۴).

محدودهٔ مورد مطالعه

شَهرکُرد یکی از شهرهای مرکزی ایران و مرکز شهرستان شهرکرد و استان چهارمحال و بختیاری است. شهرکرد در ۹۷ کیلومتری جنوب غرب اصفهان قرار دارد. نام پیشین آن «دِهْکُرد» بوده است که پس از تبدیل به شهر (در شهریور ۱۳۱۴ خورشیدی)، به شهرکرد تغییر نام داده شده است. شهرکرد مرتفع‌ترین مرکز استان در ایران است و به همین دلیل به بام ایران شهرت دارد، ولی در کل، شهرکرد جزو ۲۰ شهر مرتفع ایران است که با ارتفاع ۲۰۶۰ متر از سطح دریا، ۴۷۰ متر پایین‌تر از مرتفع‌ترین شهر ایران، فریدون‌شهر (۲۵۳۰ متر) قرار دارد. شهرکرد بین ۵۰ درجه و ۴۹ دقیقه و ۲۲ ثانیه تا ۵۰ درجه و ۵۳ دقیقه و ۴۴ ثانیه طول شرقی و ۳۲ درجه و ۱۸ دقیقه و ۲۲ ثانیه تا ۲۳ درجه و ۲۱ دقیقه و ۵۰ ثانیه عرض شمالی و در ۹۷ کیلومتری جنوب غرب اصفهان قرار گرفته‌است. به لحاظ توپوگرافی در بخش شمالی رشته کوه زاگرس قرار گرفته است. این شهر دارای دو منطقه شکل (۱) موقعیت شهر در استان را به خوبی نمایش می‌دهد.

[1] Singh
[2] Bani
[3] Hair

شکل۱. موقعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه

منبع: (نگارنده، ۱۴۰۵).

بحث و یافته ها

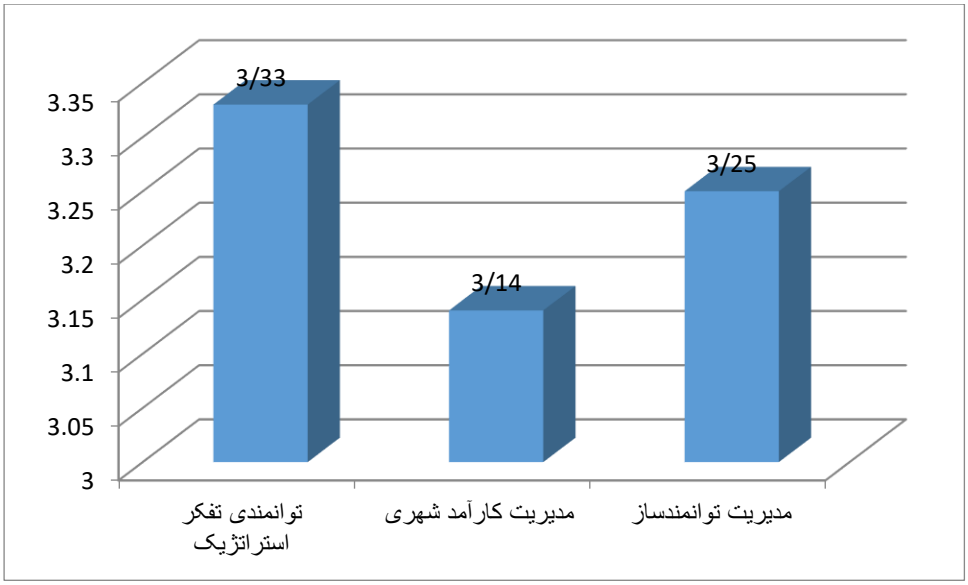
در ابتدا با استفاده از میانگین و انحراف معیار هر یک از متغیرها به بررسی میزان پاسخگویی و جواب دهی به هر یک از متغیرها اقدام شده است.

جدول۱. میانگین و انحراف از متغیرهای تحقیق.

عوامل	میانگین	انحراف از معیار
توانمندی تفکر استراتژیک	۳/۳۳	۰/۸۹۵۶
مدیریت کارآمد شهری	۳/۱۴	۰/۹۶۳۲
مدیریت توانمندساز	۳/۲۵	۰/۵۲۴۲

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

بر اساس جدول (۱) مشاهده می‌گردد که متغیر توانمندی تفکر استراتژیک دارای بیشترین میانگین و متغیر مدیریت کارآمد شهری دارای کمترین میانگین می‌باشد (شکل۲).

شکل۲. نمودار میانگین متغیرهای پژوهش

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

در ادامه برای بررسی فرض نرمال بودن متغیرهای مطالعه از آزمون کولموگوراف– اسمیرنف یک نمونه‌ای (برای بررسی متغیرها به صورت تک‌به‌تک) استفاده شده است؛ نتایج نشان دهنده آن است که فرض نرمال بودن برای تمام متغیرها را می‌توان رد کرد (P<۰/۰۵). نتایج این آزمون در جدول (۲) آورده شده است.

جدول۲. نتایج آزمون کولموگروف– اسمیرنف برای بررسی پذیره نرمال بودن

متغیر	حجم نمونه	آماره آزمون	سطح معناداری	نرمال–غیر نرمال بودن
توانمندی تفکر استراتژیک	۳۸۳	۰/۲۲۸	۰/۰۰۶	غیر نرمال
مدیریت کارآمد شهری	۳۸۳	۰/۱۴۵	۰/۰۱۵	غیر نرمال
مدیریت توانمندساز	۳۸۳	۰/۱۹۳	۰/۰۰۳	غیر نرمال

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

با توجه به جدول (۲) مشاهده می‌گردد کلیه متغیرها دارای فرض نرمال نمی‌باشند. بنابراین می توان از نرم افزار PLS در تجزیه و تحلیل داده ها استفاده کرد.

حال برای بررسی روابط بین متغیرهای پژوهش از معادلات ساختاری به روش کمترین مربعات خطا استفاده خواهد شد.

– روایی همگرا(میانگین واریانس استخراج شده)

معیار فورنل و لارکر[1] برای این روایی بیشتر شدن میانگین واریانس‌های استخراج شده[2] (AVE) از ۰/۵ است. به این معنی که یک متغیر مکنون می‌تواند به طور میانگین بیش از نیمی از پراکندگی معرف‌هایش را تبیین کند. همانطور که در جدول (۳)

1.Larcker

2 .Average Variance Extracted(AVE)

مشاهده می‌شود مقدار AVE برای متغیرهای مکنون بالاتر از ۰/۵ است. بنابراین می‌توان گفت که روایی همگرای مدل‌های اندازه‌گیری مطلوب می‌باشد.

جدول۳. مقادیر معیار میانگین واریانس استخراج شده مربوط به هر یک از متغیرها

متغیر	روایی
توانمندی تفکر استراتژیک	۰/۵۶۳
مدیریت کارآمد شهری	۰/۵۸۷
مدیریت توانمندساز	۰/۸۵۳

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

- پایایی مرکب

در این تحقیق جهت تعیین پایایی[1] پرسشنامه از دو معیار (ضریب آلفای کرونباخ[2] و ضریب پایایی مرکب[3]) استفاده شده است. ضرایب آلفای کرونباخ تمامی متغیرها در این تحقیق، از حداقل مقدار (۰/۰۷) بیشتر است. پایایی مرکب بر خلاف آلفای کرونباخ که به‌طور ضمنی فرض می‌کند هر شاخص وزن یکسانی دارد، متکی بر بارهای عاملی[4] حقیقی هر سازه است؛ و بنابراین معیار بهتری را برای پایایی ارائه می‌دهد. پایایی مرکب باید مقداری بیش از ۰/۰۷ را به‌دست آورد تا بیانگر ثبات درونی سازه باشد.

جدول۴. مقادیر پایایی مرکب و آلفای کرونباخ مربوط به هر یک از متغیرها

ردیف	متغیر	آلفای کرونباخ	پایایی مرکب
۱	توانمندی تفکر استراتژیک	۰/۸۹۶	۰/۹۱۱
۲	مدیریت کارآمد شهری	۰/۸۸۵	۰/۸۸۹
۳	مدیریت توانمندساز	۰/۸۲۱	۰/۸۴۶

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

در جدول (۴) نتایج پایایی ابزار سنجش به‌طور کامل آورده شده است.

جدول (۵) بررسی روایی واگرای مدل پژوهش را نشان می‌دهد. روایی واگرا، اندازه‌ای است که یک سازه به درستی از سایر سازه‌ها با معیار تجربی متمایز می‌شود. این روایی در دو سطح معرف و متغیر مکنون محاسبه می‌شود. در سطح معرف برای محاسبه روایی واگرا، از بارهای عرضی استفاده می‌شود که لازم است بار یک معرف متناظر سازه، بیشتر از همه بارهای آن معرف روی سایر سازه‌ها باشد. در سطح متغیر مکنون از معیار فورنل–لارکر استفاده شد که ریشه دوم میانگین واریانس استخراج شده (AVE)، هر متغیر مکنون باید بیشتر از بالاترین همبستگی آن سازه با سایر سازه‌های مدل باشد، یعنی مقدار جذر میانگین واریانس استخراجی (AVE) متغیرهای مکنون در پژوهش حاضر که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار گرفته‌اند، از مقدار همبستگی میان آنها که در خانه‌های زیرین و چپ قطر اصلی ترتیب داده شده‌اند بیشتر باشد. منطق این سازه این است که یک سازه باید واریانس بیشتری با معرف‌های خود تا سایر سازه‌ها داشته باشد.

1. Reliability
2. Coefficient of Cronbach's alpha
3. Coefficient of Composite Reliability
4. Loadings factors

جدول۵. بررسی روایی واگرای مدل پژوهش

ردیف	۱	۲	۳
توانمندی تفکر استراتژیک	۰/۷۸۵		
مدیریت کارآمد شهری	۰/۵۹۳	۰/۷۸۲	
مدیریت توانمندساز	۰/۶۳۹	۰/۶۱۲	۰/۶۵۴

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که تمامی متغیرهاروایی واگرای قابل قبولی دارند. حال در ادامه مدل درونی (ساختاری) پژوهش بررسی می‌گردد.

- مدل‌یابی معادلات ساختاری(Smart-Pls**)**

در این قسمت با بیان فرضیات تحقیق و استفاده از نتایج آزمون مدل ساختاری در پی آزمون فرضیات تحقیق و تحلیل نتایج حاصل هستیم. یادآوری می‌شود که:

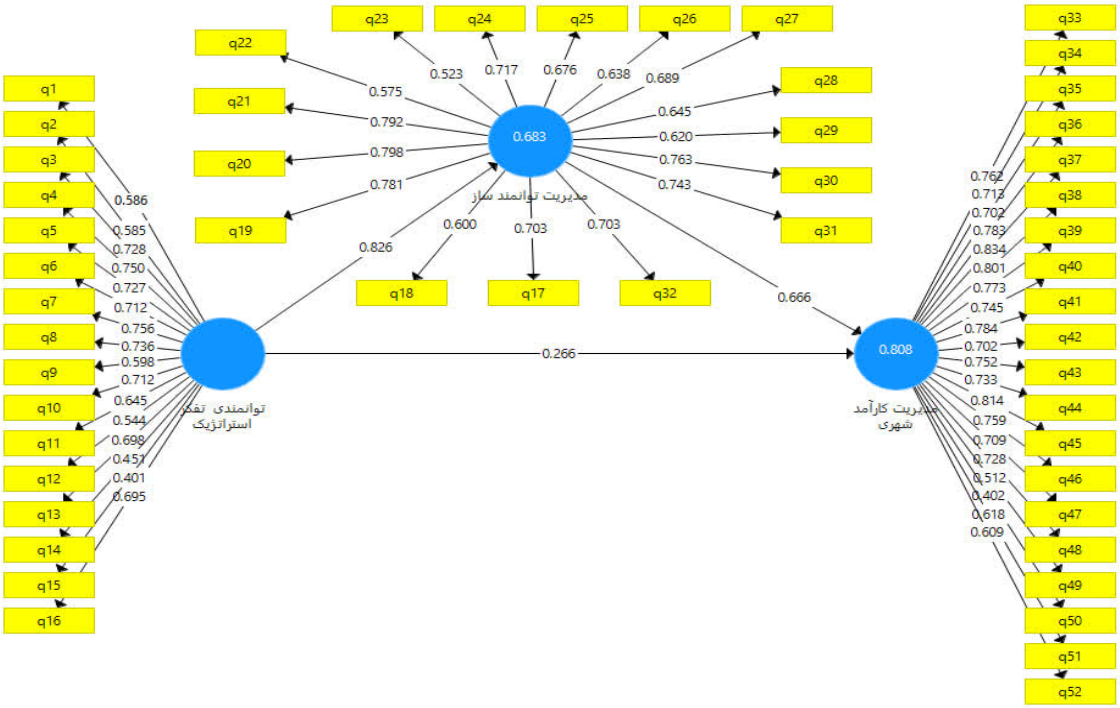
$\alpha = ۰/۰۵$ $\alpha/۲ = ۰/۰۲۵$ $z_{\alpha/۲} = ۱/۹۶$

$\alpha = ۰/۰۱$ $\alpha/۲ = ۰/۰۰۵$ $z_{\alpha/۲} = ۲/۵۷$

$\alpha = ۰/۰۰۱$ $\alpha/۲ = ۰/۰۰۰۵$ $z_{\alpha/۲} = ۳/۳۲$

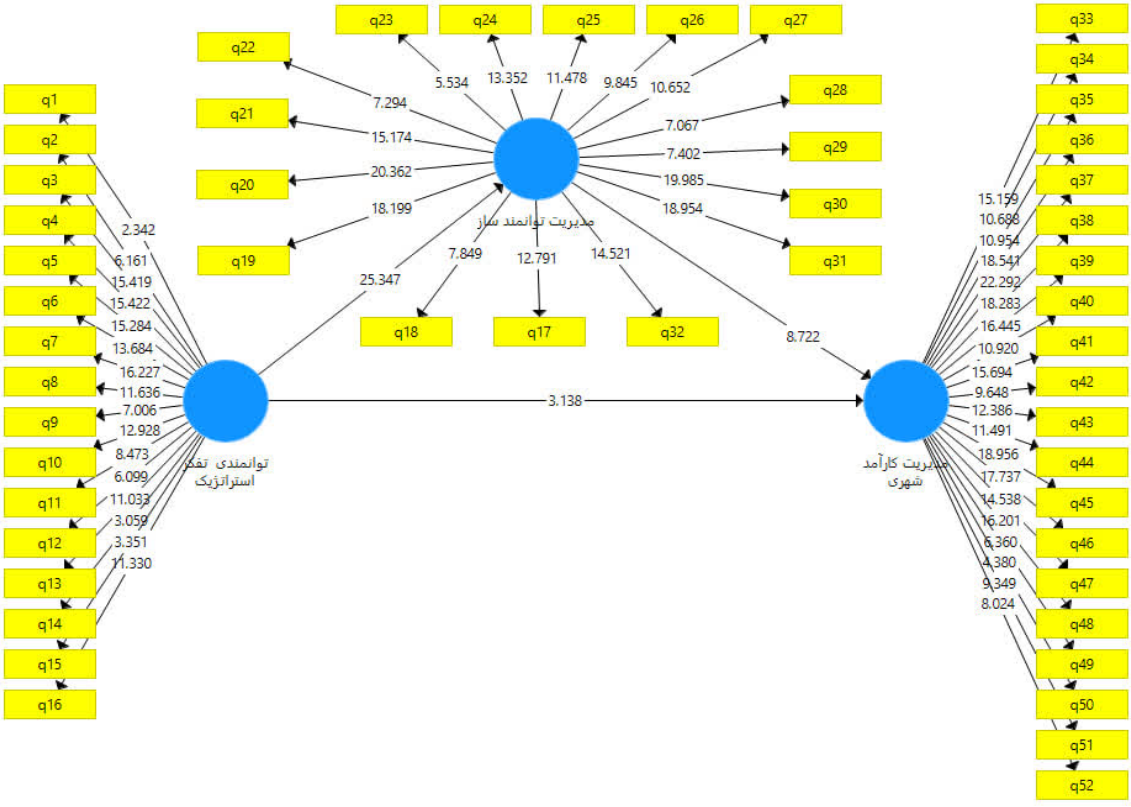
برای تحلیل و سنجش مدل این تحقیق از تحلیل داده‌ها به‌وسیله مدل معادلات ساختاری استفاده شده است. مدل‌یابی معادلات ساختاری، مدلی آماری برای بررسی روابط خطی بین متغیرهای مکنون (مشاهده نشده) و متغیرهای آشکار (مشاهده شده) است. به‌عبارت دیگر، مدل‌یابی معادلات ساختاری تکنیک آماری قدرت‌مندی است که مدل اندازه‌گیری (تحلیل عاملی تأییدی) و مدل ساختاری (رگرسیون یا تحلیل مسیر) را با یک آزمون آماری همزمان ترکیب می‌کند. از طریق این فنون پژوهشگران می‌توانند ساختارهای فرضی (مدل‌ها) را رد یا انطباق آنها را با داده‌ها تأیید کنند.به منظور تحلیل مدل مفهومی پژوهش از نرم افزار اسمارت پی ال اس[1] نسخه ۳.۲.۸ استفاده شد.

[1]. Smart Partial Least Squares (PLS)

شکل۲. مدل ساختاری نهایی پژوهش بر اساس مدل مفهومی با مقادیر سطح معنی‌داری ضرایب مسیر.

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

شکل۳. مدل ساختاری نهایی پژوهش بر اساس مدل مفهومی با مقادیر بحرانی (آماره تی).

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

در بخش مدل درونی، ارتباط بین متغیرهای مکنون پژوهش مورد تحلیل قرار می‌گیرد. اولین معیار برای بررسی مدل درونی، بررسی عدم هم‌خطی بودن متغیرهاست که به این منظور از عامل تورم واریانس (VIF) استفاده می‌شود. (VIF بالاتر از ۵)، نشان دهنده هم‌خطی بودن بین متغیرها می‌باشد.

جدول۶. نتایج شاخص‌های هم‌خطی

متغیرها	شاخص‌های هم‌خطی
توانمندی تفکر استراتژیک	۱/۵۲۳
مدیریت کارآمد شهری	۱/۶۳۲
مدیریت توانمندساز	۱/۴۷۵

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

با توجه به جدول (۶) مشاهده می‌شود شرط عدم هم‌خطی برای هر متغیر رعایت شده است.

دومین معیار ارزیابی مدل درونی، ضرایب مسیر می‌باشند که به منظور بررسی معنی‌داری آن‌ها از رویه خودگردان سازی استفاده شده که این ضرایب به همراه مقدار آماره T متناظر خود، سطح معنی‌داری و همچنین فاصله اطمینان برای اثرات مستقیم در جدول ۹ آورده شده است.

جدول ۷. نتایج شاخص‌های هم‌خطی، اثرات مستقیم و اندازه اثر مدل درونی پژوهش

روابط	β	α	Z α/۲	CR
توانمندی تفکر استراتژیک ← مدیریت کارآمد شهری	۰/۲۶۶	۰/۰۵	۱/۹۶	۳/۱۳۸
توانمندی تفکر استراتژیک ← مدیریت توانمندساز	۰/۸۲۶	۰/۰۵	۱/۹۶	۲۳/۳۴۷
مدیریت توانمندساز ← مدیریت کارآمد شهری	۰/۶۶۶	۰/۰۵	۱/۹۶	۸/۷۲۲
مدیریت توانمندساز توانمندی تفکر استراتژیک ← مدیریت کارآمد شهری	-----	۰/۰۵	۱/۹۶	۱۷/۹۴۴

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

بر این اساس توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با ضریب تاثیر ۰/۲۶۶ و مقدار T ۳/۱۳۸، توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت توانمندساز با ضریب تاثیر ۰/۸۲۶ و مقدار T ۲۳/۳۴۷ و مدیریت توانمندساز بر مدیریت کارآمد شهری با ضریب تاثیر ۰/۶۶۶ و مقدار T ۸/۷۲۲ تاثیر دارد. همچنین نتایج آزمون سوبل نشان داد که توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با نقش میانجی مدیریت توانمندساز با مقدار T ۱۷/۹۴۴ تاثیر دارد.

در تبیین یافته ها باید گفت که تفکر استراتژیک به مدیران شهری کمک می‌کند تا بتوانند با در نظر گرفتن شرایط متغیر اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی، تصمیمات بهینه‌ای اتخاذ کنند. این توانمندی باعث می‌شود که مدیران شهری بتوانند از منابع محدود به‌طور مؤثر استفاده کرده و در راستای بهبود کیفیت زندگی شهری، زیرساخت‌های شهری، حمل‌ونقل، آموزش و خدمات عمومی تصمیم‌گیری‌های مناسبی انجام دهند. همچنین مدیریت توانمندساز به فرایندهایی اشاره دارد که از طریق آن‌ها منابع انسانی، مالی و ساختاری برای تحقق اهداف استراتژیک و بهبود عملکرد سازمانی فراهم می‌شود. در مدیریت

شهری، این مفهوم می‌تواند شامل فراهم کردن شرایط و امکانات برای رشد و توسعه مهارت‌های مدیران، کارکنان و شهروندان باشد. این نوع مدیریت به‌شکل مؤثری می‌تواند تفکر استراتژیک را تقویت کرده و به مدیران کمک کند تا به‌طور مؤثرتر و با آگاهی بیشتری اهداف شهری را دنبال کنند (توبی[1] و همکاران، ۲۰۱۹: ۵۲۴).

جهت بررسی نقش توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با نقش میانجی مدیریت توانمندساز از آزمون سوبل استفاده شده است.

$$Z_{value} = \frac{a \times b}{\sqrt{\left(b^2 \times S_a{}^2\right) + \left(a^2 \times S_b{}^2\right) + \left(S_a{}^2 \times S_b{}^2\right)}} = 17/944$$

a: ضریب مسیر (بارعاملی) میان متغیر پیش‌بین و میانجی=۰/۸۲۶

b: ضریب مسیر(بارعاملی) میان متغیر میانجی و ملاک=۰/۶۶۶

Sa: انحراف معیار مسیر متغیر پیش‌بین و میانجی=۰/۰۳۴

Sb: انحراف معیار مسیر متغیر میانجی و ملاک=۰/۰۲۵

میزان Z-value ۱۷/۹۴۴ می باشد که چون بیش تر از ۱/۹۶ است تاثیر متغیر توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با نقش میانجی مدیریت توانمندساز تایید می‌گردد.

مدیریت توانمندساز به‌عنوان یک نقش میانجی، بین توانمندی تفکر استراتژیک و مدیریت کارآمد شهری عمل می‌کند. از یک سو، توانمندسازی منابع انسانی و فنی می‌تواند به بهبود مهارت‌ها و قابلیت‌های تفکر استراتژیک مدیران کمک کند، و از سوی دیگر، تفکر استراتژیک به مدیران این امکان را می‌دهد که از منابع به‌درستی بهره‌برداری کنند و تصمیمات کارآمدتری اتخاذ نمایند. در واقع، مدیریت توانمندساز به‌عنوان ابزاری برای تسهیل پیاده‌سازی استراتژی‌ها و تقویت فرآیندهای تصمیم‌گیری، تأثیرگذار است.جهت بررسی نقش متغیرهای میانجی از آزمون سوبل استفاده شده است.

معیار R Squares یا R^2

این معیاری است که برای متصل کردن بخش‌های اندازه‌گیری و ساختاری مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده می‌شود و نشانگر تأثیری است که یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا می‌گذارد. این معیار فقط برای سازه‌های درون‌زا مدل محاسبه می‌شود و در مورد سازه‌های برون زا، مقدار این معیار صفر است. چین سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ را به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R^2 معرفی کرد. داده‌های بدست آمده از پژوهش میدانی در نرم‌افزار PLS–SMART اجرا گردید و مطابق جدول شماره (۸) نتایج بدست آمد و نشان‌دهنده R^2 قوی متغیرهای مورد بررسی است (هایر، ۲۰۱۷: ۳۶).

شاخص وارسی اعتبار اشتراک و شاخص حشو یا افزونگی

در مدل‌های PLS دو مدل آزمون می‌گردد. مدل بیرونی[2] که هم ارز مدل اندازه‌گیری [3] یا سنجش، و مدل درونی[4] که مشابه مدل ساختاری[5] در نرم‌افزار های دیگر مثل (LISREL & AMOS) است. مدل بیرونی (اندازه‌گیری) مدلی است که رابطه بین متغیرهای مکنون را با متغیرهای آشکار و مشاهده شده مشخص می‌کند. برای برازندگی این مدل از شاخص وارسی اعتبار

[1] Tobey
[2] Outer Model
[3] Measurement model
[4] Inner Model
[5] Structural model

اشتراک[1] (شاخصی است برای بررسی برازش مدل اندازه‌گیری یک بلوک "متغیر مکنون") استفاده می‌شود (هایر، ۲۰۲۱: ۶۴). همچنین مدل درونی (ساختاری) مدلی است که رابطه بین متغیرهای مکنون را مشخص می‌کند و برای برازندگی مدل ساختاری از شاخص حشو یا افزونگی[2] (ضریب استون–گیسر Q^2) که کار این شاخص این است تا نشانگرهای متغیرهای مکنون درون زا (R^2) را پیش بینی کند، استفاده شده است هنسلر و همکاران[3] (۲۰۰۹) سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را تعیین نموده‌اند. اگر مقدار Q^2 در مورد یک سازه درون زا نزدیک به عدد ۰/۰۲ باشد، یعنی اینکه مدل دارای قدرت پیش بینی ضعیفی در قبال شاخص‌های آن سازه دارد و همچنین اگر مقدار Q^2 در مورد یک سازه درون زا نزدیک به ۰/۳۵ باشد، نشانگر این است که مدل قدرت پیش بینی قوی‌ای در قبال شاخص‌های آن سازه دارد. در کل اگر این دو شاخص (شاخص وارسی اعتبار اشتراک و شاخص حشو یا افزونگی) مثبت باشد نشان دهنده کیفیت مناسب مدل ساختاری است. همانطور که در جدول شماره (۸) دیده می‌شود این دو شاخص مثبت هستند. مقدار R^2 نیز که نشان دهنده توانایی مدل در توصیف سازه‌ها است. نتایج بدست آمده زیر نشان‌دهنده آن است که مدل در معیارهای فوق‌الذکر از عملکرد مناسبی برخوردار است.

جدول۸. برازش مدل

متغیرها	مقادیر اشتراکی	ضریب تعیین	Red
توانمندی تفکر استراتژیک	۰/۴۱۱	----	----
مدیریت کارآمد شهری	۰/۴۶۳	۰/۸۰۸	۰/۳۷۴
مدیریت توانمندساز	۰/۴۱۲	۰/۶۸۳	۰/۲۸۱

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

سومین معیار ارزیابی مدل محاسبه شاخص نیکویی برازش مدل در حداقل مجذورات جزیی می‌باشد. در مدل سازی معادلات ساختاری به کمک روش Pls بر خلاف روش کواریانس محور شاخصی برای سنجش کلی مدل وجود ندارد. این شاخص هر دو مدل اندازه‌گیری و ساختاری را مدنظر قرار می‌دهد و به عنوان معیاری برای سنجش عملکرد کلی مدل به کار می‌رود. حدود این شاخص بین صفر و یک قرار بوده و وتزلس و همکاران سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به ترتیب به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی نمودند. این شاخص به صورت میانگینR^2 و متوسط شاخص مقادیر اشتراکی به صورت دستی محاسبه می‌شود:

GOF=√avrage(Comunalitie)*R^2

این شاخص مجذور ضرب دو مقدار متوسط مقادیر اشتراکی(Comunalitie) و متوسط ضریب تعیین(avrage R Square) است.

جدول۹. مقادیر اشتراکی

شاخص نیکویی برازش	مقادیر اشتراکی	ضریب تعیین	متغیرها
$GOF = \sqrt{0.746 * 0.429} = 0.566$	۰/۴۱۱	----	توانمندی تفکر استراتژیک
	۰/۴۶۳	۰/۸۰۸	مدیریت کارآمد شهری
	۰/۴۱۲	۰/۶۸۳	مدیریت توانمندساز

منبع: (یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۵).

[1] Cross Validated Communality
[2] Cross Validated Redundancy
[3] Hensler et al

شاخص GOF این مدل،۰/۵۶۶ به دست آمده است که از مطلوبیت کلی مدل حکایت دارد.

در بررسی ادبیات پژوهشی که از مدل‌سازی معادلات ساختاری مبتنی بر حداقل مربعات جزئی برای تبیین روابط پیچیده سازمانی استفاده کرده‌اند، مشاهده می‌شود که این روش به دلیل قدرت بالا در تحلیل مدل‌های میانجی و پیش‌بینی‌محور، همواره در پژوهش‌های حوزه مدیریت استراتژیک و رفتاری برتری یافته است. برای نمونه، مطالعاتی که به بررسی نقش میانجی‌گر سبک‌های رهبری در رابطه میان تفکر استراتژیک و عملکرد سازمان پرداخته‌اند (مانند پژوهش‌های مشابه با رویکرد حداقل مربعات جزئی (عبید و حمزه، ۲۰۲۴: ۲۱۱) برای سنجش دقیق اثرات غیرمستقیم و استفاده از تکنیک آزمون سوبل جهت تایید معناداری مسیرها بهره گرفته‌اند؛ مشابه آنچه در پژوهش حاضر برای تحلیل نقش میانجی مدیریت توانمندساز در مسیر تفکر استراتژیک به مدیریت کارآمد شهری مورد نیاز است. همچنین، در پژوهش‌هایی که بر قابلیت‌های استراتژیک در سازمان‌های عمومی تمرکز داشته‌اند (احمد و همکاران، ۲۰۲۲: ۴)، استفاده از حداقل مربعات جزئی به پژوهشگران اجازه داده است تا با وجود پیچیدگی‌های ساختاری و عدم توزیع نرمال داده‌ها در بافت‌های دولتی، روابط بین متغیرهای مکنون را با دقت بالا استخراج کنند. تفاوت بنیادین پژوهش حاضر با این مطالعات در این است که برخلاف تمرکز اکثر پژوهش‌های پیشین بر محیط‌های تجاری یا سازمانی محض، این تحقیق با به‌کارگیری مدل حداقل مربعات جزئی ، بر تعامل میان ابعاد ذهنی (تفکر استراتژیک) و ابعاد عملیاتی (مدیریت کارآمد) در یک بافت خاص و پیچیده یعنی مدیریت شهری تمرکز دارد و از این طریق، مدل میانجی‌گری مدیریت توانمندساز را در مقیاسی کلان‌تر و با پیچیدگی‌های نهادی شهری آزمون می‌کند.

نتیجه گیری

نتایج نشان داد که توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری، توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت توانمندساز و مدیریت توانمندساز بر مدیریت کارآمد شهری تاثیر دارد. همچنین نتایج آزمون سوبل نشان داد که توانمندی تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با نقش میانجی مدیریت توانمندساز تاثیر دارد. در واقع تحلیل یکپارچه‌ی یافته‌های به‌دست‌آمده از مدل‌سازی معادلات ساختاری گویای آن است که رابطه میان تفکر استراتژیک و کارآمدی مدیریت شهری در شهرکرد، پدیده‌ای چندلایه و نیازمند سازوکارهای واسطه‌ای است؛ به‌طوری‌که از یک‌سو، ضریب تأثیر بسیار قدرتمند تفکر استراتژیک بر مدیریت توانمندساز نشان می‌دهد که اندیشه راهبردی پیش از هر چیز به بازآفرینی ساختارهای سنتی و بوروکراتیک به بسترهای تسهیل‌گر و مشارکتی یاری می‌رساند، یافته‌ای که همسویی نزدیکی با نتایج پژوهش اوبید و حمزه (۲۰۲۴) در زمینه نقش رهبری توانمندساز دارد و از سوی دیگر، مقایسه ضریب تأثیر مستقیم تفکر استراتژیک بر مدیریت کارآمد شهری با اثر غیرمستقیم و میانجی‌گریِ قاطعِ مدیریت توانمندساز (با آماره T بالا و ضریب اثرگذاری مدیریت توانمندساز بر کارآمدی، یک نقد و دلالت نظری بنیادین را آشکار می‌سازد؛ این تفاوت معنادار اثبات می‌کند که تفکر استراتژیکِ انتزاعی بدون حضور ابزارها و ساختارهای توانمندساز از اثربخشی محدودی برخوردار است و این مدیریت توانمندساز است که به عنوان کاتالیزوری مطلق، انرژی فکری استراتژی را به عاملیت اجرایی در مقیاس‌های محلی تبدیل می‌کند، موضوعی که با چارچوب‌های راهبری بخش عمومی در مطالعات احمد و همکاران (۲۰۲۲) انطباق داشته و گویای آن است که در بستر شهریِ شهرکرد با چالش محدودیت منابع، پایداری و کارآمدی شهری تنها در گروی پیوند ارگانیک میان نگاه کلانِ راهبردی و تفویض اختیارِ توانمندساز به کنشگران محلی محقق می‌گردد.

در بحث و بررسی نتایج باید اشاره کرد که شهرکرد، به‌عنوان مرکز استان چهارمحال و بختیاری، با چالش‌های خاصی نظیر رشد جمعیت، نیاز به توسعه زیرساخت‌ها، حفظ محیط زیست و ارتقاء کیفیت زندگی شهری مواجه است. برای پاسخ به این چالش‌ها، اهمیت توانمندی تفکر استراتژیک در مدیریت کارآمد شهری بیش از پیش نمایان می‌شود. در این راستا، نقش مدیریت توانمندساز به‌عنوان یک عامل میانجی، به تقویت این توانمندی‌ها و بهبود فرآیندهای مدیریتی کمک می‌کند. توانمندی تفکر استراتژیک مدیران شهری در شهرکرد به آنان این امکان را می‌دهد که شرایط و نیازهای محلی را به‌خوبی تحلیل کنند و بر اساس آن‌ها تصمیمات مبتنی بر داده و واقع‌بینانه اتخاذ نمایند. شناسایی دقیق فرصت‌ها و تهدیدها در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی، به مدیران شهری اجازه می‌دهد تا راهبردهای مناسبی برای مدیریت منابع و خدمات عمومی تدوین کنند. تفکر استراتژیک به مدیران این امکان را می‌دهد که روندهای آینده را پیش‌بینی کرده و برای آن‌ها برنامه‌ریزی کنند؛ به‌طوری‌که بتوانند در مواجهه با تغییرات ناگهانی، واکنش مناسبی نشان دهند. مدیریت توانمندساز در شهرکرد به‌عنوان یک رویکرد کلیدی در بهبود توانمندی تفکر استراتژیک عمل می‌کند. تقویت مهارت‌های مدیریتی و استراتژیک کارکنان و مدیران از طریق دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های عملی، به آنها این قدرت را می‌دهد که تفکر استراتژیک را در عمل پیاده‌سازی کنند. ایجاد فضای همکاری و تعامل بین نهادهای مختلف دولتی، خصوصی و جامعه مدنی، می‌تواند به تبادل تجربیات و اطلاعات کمک کند و تفکر استراتژیک را غنی‌تر سازد. فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم برای اجرای برنامه‌های استراتژیک، مانند سیستم‌های اطلاعاتی و فناوری، به مدیران این امکان را می‌دهد که تصمیم‌گیری‌های بهتری انجام دهند.

توانمندی تفکر استراتژیک تأثیر عمیقی بر مدیریت کارآمد شهری دارد، زیرا این توانمندی به مدیران امکان می‌دهد تا با دیدی بلندمدت و مبتنی بر تحلیل، برنامه‌ریزی‌های مؤثری انجام دهند. در این راستا، مدیریت توانمندساز به‌عنوان عامل میانجی می‌تواند موجب تقویت این تفکر و همچنین بهبود عملکردهای مدیریتی در شهرها شود. به‌طور کلی، برای دستیابی به یک مدیریت شهری کارآمد و پویا، ضروری است که تفکر استراتژیک با ابزارهای مدیریت توانمندساز هم‌راستا شود تا فرآیندهای اجرایی در سطوح مختلف مدیریت شهری به بهترین شکل ممکن پیاده‌سازی گردند. توانمندی تفکر استراتژیک به‌طور قابل‌توجهی بر مدیریت کارآمد شهری در شهرکرد تأثیرگذار است. این توانمندی نه‌تنها به مدیران کمک می‌کند تا تصمیمات بهتری اتخاذ کنند، بلکه به بهبود کیفیت خدمات شهری و رضایت شهروندان نیز منجر می‌شود. از سوی دیگر، مدیریت توانمندساز به‌عنوان یک حلقه اتصال و حمایت‌کننده، می‌تواند توانمندی تفکر استراتژیک را تقویت کرده و آن را به نتایج ملموس در حوزه مدیریت شهری تبدیل کند. در نهایت، برای رسیدن به یک مدیریت شهری کارآمد و پایدار در شهرکرد، ضروری است که سیاستگذاران و مدیران شهری به‌طور همزمان بر روی تقویت تفکر استراتژیک و به‌کارگیری روش‌های مدیریت توانمندساز تمرکز کنند. این رویکرد می‌تواند به تحقق اهداف توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی شهروندان در این منطقه کمک شایانی نماید.

برای بهبود مدیریت کارآمد شهری در شهرکرد بر اساس توانمندی تفکر استراتژیک و مدیریت توانمندساز، می‌توان چندین پیشنهاد عملی ارائه داد که در درازمدت به توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی شهروندان منجر شود.

۱. با توجه به ضریب تأثیر بسیار بالای تفکر استراتژیک بر مدیریت توانمندساز (۰/۸۲۶)، پیشنهاد می‌شود شهرداری شهرکرد یک کانون دائمی متشکل از مدیران ارشد، صاحب‌نظران دانشگاهی و نمایندگان سمن‌های محلی تشکیل دهد. وظیفه این کانون، فراتر از روزمرگی‌های اداری، تدوین سناریوهای پیش‌دستانه برای چالش‌های شهرکرد (مانند کم‌آبی، بافت‌های فرسوده، و توسعه پایدار) است تا تفکر استراتژیک در رگ‌های ساختار شهرداری جاری شود.

۲. با توجه به نقش کلیدی مدیریت توانمندساز در بهبود عملکرد شهری (ضریب *۰/۶۶۶*)، شهرداری شهرکرد باید با بازنگری در ساختار سلسله‌مراتبی، بخشی از اختیارات تصمیم‌گیری در پروژه‌های محلی (مانند بهسازی معابر یا زیباسازی محله‌ای) را به مدیران میانی و رؤسای مناطق واگذار کند. این کار حس مالکیت و توانمندی را در بدنه عملیاتی تقویت کرده و باعث افزایش چابکی و پاسخگویی به شهروندان می‌شود.

۳. از آنجا که تفکر استراتژیک باید به مدیریت توانمندساز تبدیل شود، باید مهارت‌های توانمندسازی (شامل کوچینگِ کارمندان، واگذاری وظایف و حل مسئله مشارکتی) به مدیران مناطق و سازمان‌های تابعه شهرداری آموزش داده شود. این آموزش‌ها نباید صرفاً تئوریک باشد؛ بلکه باید در قالب کارگاه‌های شبیه‌سازی برای رفع مشکلات واقعیِ پروژه‌های نیمه‌تمام شهرکرد برگزار شود.

۴. مدیریت کارآمد شهری (متغیر وابسته نهایی) مستقیماً از مدیریت توانمندساز تأثیر می‌گیرد. شهرداری می‌تواند با راه‌اندازی یک پلتفرم دیجیتال (یا تقویت سامانه ۱۳۷)، داده‌های مربوط به مشکلات شهری را مستقیماً به دست مسئولان عملیاتی برساند و به آن‌ها اجازه دهد مستقلاً برای رفع مشکل (بدون نیاز به بوروکراسی سنگین) تصمیم‌گیری کنند. این توانمندی در تصمیم‌گیری عملیاتی مستقیماً خروجی‌های مدیریتی را کارآمدتر می‌کند.

۵. به جای تمرکز بر رویه‌های اداری و دستورالعمل‌های خشک، نظام ارزیابی عملکرد شهرداری شهرکرد باید تغییر کند. به جای ساعت حضور، خروجی کارآمد باید معیار باشد. با ایجاد سیستم‌های پاداش‌دهی برای مدیرانی که از طریق مدیریت توانمندساز (تفویض اختیار و اعتماد به تیم) توانسته‌اند هزینه‌ها را کاهش یا رضایت شهروندان را افزایش دهند، می‌توان اثرات آماریِ مشاهده شده در پژوهش را در عمل به بهره‌وری شهری تبدیل کرد.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد. نویسندگان اصول اخلاقی را در انجام و انتشار این پژوهش علمی رعایت نموده‌اند و این موضوع مورد تأیید همه آنهاست.

حامی مالی

این پژوهش حای مالی ندارد.

منابع

۱) پورخدایی، حسین و مهدیزاده اشرفی، علی (۱۳۹۸). *بررسی تاثیر تفکر استراتژیک مدیران بر توانمندسازی کارکنان با میانجی گری تعهد سازمانی*، چهارمین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در مدیریت، اقتصاد و توسعه. https://civilica.com/doc/915079/

۲) تقوایی، مسعود؛ پیرالو، حلیمه و شفیعی، مرجان (۱۴۰۲). تحلیل مهمترین شاخص‌های رویکردهای مدیریتی موثر در توسعه شهری (مطالعه موردی: بندرکنگان). *جغرافیا (نشریهٔ انجمن جغرافیایی ایران)*، ۲۱(۷۹): ۱۵۱-۱۷۳. http://dor.net/dor/20.1001.1.27833739.1402.21.78.8.3

سیاهپوش، ساجده؛ حمیدی زاده محمدرضا و تولایی روح الله (۱۴۰۴). شناسایی ابعاد و مولفه‌های تبیین توانمندی تفکر استراتژیک و مدیریت کارآمد سازمانی در مناطق هشتگانه شهرداری کلان‌شهر اهواز، *نشریه پژوهش و نوآوری در تربیت و توسعه*، ۵(۴): ۱-۱۹. https://doi.org/10.61838/jsied.322

۳) شعبانی، عین الله؛ معصومی، محمدتقی و صمدزاده، رسول (۱۴۰۵). آینده‌پژوهی ابعاد بافت‌های تاریخی و بازآفرینی شهری (مطالعه موردی: شهر اراک). *جغرافیا (نشریهٔ انجمن جغرافیایی ایران)*، ۲۴(۸۸): ۸۵-۱۰۵. doi: 10.22034/jiga.2026.2082693.1477

۴) صفایی پور، ,مسعود و میرزایی، علی (۱۴۰۵). شناسایی عوامل کلیدی موثر بر توسعه گردشگری شهری (نمونه موردی کلانشهر اراک). جغرافیا (نشریهٔ انجمن جغرافیایی ایران), ۲۴(۸۸), ۱۲۷-۱۵۷. doi: 10.22034/jiga.2026.2049015.1371

۵) فصیحی، حبیب اله و پریزادی، طاهر (۱۴۰۲). ارزیابی تطبیقی کیفیت محیط در بافت‌ناکارآمد شهر تهران (مورد مطالعه: محله های ناحیه ۳ از منطقه ۱۷ شهرداری تهران). *جغرافیا (نشریهٔ انجمن جغرافیایی ایران)*، ۲۱(۷۹): ۲۱-۳۷. http://dor.net/dor/ 20.1001.1.27833739.1402.21.79.2.7

قالیباف، محمدباقر؛ حافظ نیا، محمدرضا و محمد پور، علی (۱۳۹۲). نقش تقسیمات شهر در مدیریت یکپارچه شهری. *جغرافیا (نشریهٔ انجمن جغرافیایی ایران)*، ۱۱(۳۷): ۴۷-۷۰.https://sid.ir/paper/150401/fa

۶) نوبخت، سمیرا و جان پرور، محسن (۱۴۰۵). کریدورهای ارتباطی و ژئوپلیتیک صلح: مطالعه موردی روابط ایران و ترکیه. *جغرافیا (نشریهٔ انجمن جغرافیایی ایران)*، ۲۴(۸۸): ۱۰۷-۱۲۵. doi: 10.22034/jiga.2026.2070149.1438

۷) وارثی، حمید رضا و علی اکبری، عطیه (۱۴۰۴). ارزیابی مؤلفه های کیفیت سکونت شهری (مورد مطالعه شهرک شهید کشوری اصفهان). *جغرافیا (نشریهٔ انجمن جغرافیایی ایران)*، ۲۳(۸۵)، ۲۱-۳۹. doi: 10.22034/jiga.2025.2053327.1379

8) Ahmed, T. Chaojun, Y. Hongjuan, Y. & Mahmood, S. (2022). The Impact of Empowering Leadership on Job Performance of Higher Education Institutions Employees: Mediating Role of Goal Clarity and Self-Efficacy. Psychology research and behavior management, 15(1), 677–694. https://doi.org/10.2147/PRBM.S357083

9) Ahmed, AA. Ahmed, SI. & Atiyah, SM. (2020). Impact of six sigma methodology and strategic thinking on operational performance of tourism operations. Afr J Hosp Tour Leis;9(2):1–17. https://www.ajhtl.com

10) Alatailat, M. Elrehail, H. &Emeagwali, OL. (2019). High performance work practices, organizational performance and strategic thinking: a moderation perspective. Int J Organ Anal.;27(3):370–95. https://doi.org/10.1108/IJOA-10-2017-1260

11) Al-Hakimi, MA., Saleh, MH. Borade, DB. Hasan, MB. & Sharma, D. (2023). Competitor orientation and SME performance in competitive environments: the moderating effect of marketing ethics. J Entrep Emerg Econ.15(6):1490–511. https://doi.org/10.1108/JEEE-12-2021-0486

12) AlQershi, N. (2021). Strategic thinking, strategic planning, strategic innovation and the performance of SMEs: the mediating role of human capital. Manag Sci Lett.11(3):1003–12. 10.5267/j.msl.2020.9.042

13) Andreani, S., Kalchschmidt, M., Pinto, R., & Sayegh, A. (2019). Reframing technologically enhanced urban scenarios: A design research model towards human centered smart cities. Technological Forecasting and Social Change, 142(1), 15-25. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2018.09.028

14) Atkinson, P. Hizaji, M. Nazarian, A. & Abasi A. (2022). Attaining organisational agility through competitive intelligence: the roles of strategic flexibility and organisational innovation. Total Qual Manag Bus Excell.33(3–4):297–317. https://doi.org/10.1080/14783363.2020.1842188

15) Bani-Hani, J. (2021). The moderating influence of managers strategic thinking on the effect of talent management on organization core competency. Manag Sci Lett.11(1):213–22. https://pdfs.semanticscholar.org/c3df/9a102e50e4d25d9d6d103abbab3401490737.pdf

16) Baumgartner, RJ. & Korhonen, J. (2010). Strategic thinking for sustainable development. Sustain Dev.18(2):71–5. https://doi.org/10.1002/sd.452

17) Dixit, S. Singh, S. Dhir, S. & Dhir, S. (2021). Antecedents of strategic thinking and its impact on competitive advantage. J Indian Bus Res.13(4):437–58. https://doi.org/10.1108/JIBR-08-2020-0262

18) Fasihi,H and Parizadi,T . (2023). Comparative assessment of environmental quality of the inefficient fabrics of Tehran city (Case study: The neighborhoods of Region 3 in District 17 of Tehran Municipality). Geography, 21(79), 21-37. http://dor.net/dor/ 20.1001.1.27833739.1402.21.79.2.7] Persian[

19) Ghalibaf,M , hafeznia,M R and mohammad pour,A . (2013). The role of city divisions in integrated urban management. Geography, 11(37), 47-70. . https://sid.ir/paper/150401/fa] Persian[

20) Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2017). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) (2nd ed.). https://www.sagepub.com

21) Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2021). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications. https://www.sagepub.com
22) Hamour, HMJA. ALensou, J. Abuzaid, A. Alheet, A. Madadha, S. & Al-Zaqeba, M. (2023). The effect of strategic intelligence, effective decision-making and strategic flexibility on logistics performance. Uncertain Supply Chain Manag.11(2):657–64. 10.5267/j.uscm.2023.1.015
23) Haarstad, H., Kjærås, K., Røe, P. G., & Tveiten, K. (2022). Diversifying the compact city: A renewed agenda for geographical research. Dialogues in Human Geography, 13(1), 5-24. https://doi.org/10.1177/20438206221102949
24) Henriquez-Calvo, L. & Díaz-Martínez, K. (2023). The importance of strategic thinking and innovation for the growth of SMEs: case of the Colombian SMEs. Procedia Comput Sci.224(1):495–501. https://doi.org/10.1016/j.procs.2023.09.071
25) Hersperger Anna, M. Simona, G. Eduardo, O. Sofia, P. & Gaëtan, P. (2019). Understanding strategic spatial planning to effectively guide development of urban regions, Cities ,94(1), 96-105. 10.1016/j.cities.2019.05.032
26) Mahdavian, M. Mirabi, V. & Haghshenas, F. (2014). A study of the impact of strategic thinking on the performance of Mashhad municipal managers. Manag Sci Lett.4(4):679–90. 10.5267/j.msl.2014.2.025
27) Moon BJ. (2013). Antecedents and outcomes of strategic thinking. J Bus Res.66(10), 1698–708. 10.1016/j.jbusres.2012.11.006
28) Nobakht,S and Janparvar,M . (2026). Communication Corridors and Geopolitics of Peace: A Case Study of Iran-Turkey Relations. Geography, 24(88), 107-125. doi: 10.22034/jiga.2026.2070149.1438.] Persian[
29) Obaid, A. H. R. & Hamza, R. K.(2024). Strategic Thinking's Relationship to Strategic Capabilities: Hubungan Pemikiran Strategis dengan Kemampuan Strategis. Academia Open, 9(2), 10-23. /acopen.9.2024.10433. https://doi.org/10.21070/acopen.9.2024.10433
30) Pourkhodaei, H. and Mehdizadeh Ashrafi, A. (2019). Investigating the effect of managers' strategic thinking on employee empowerment through the mediation of organizational commitment, Fourth International Conference on Modern Research in Management, Economics and Development. https://civilica.com/doc/915079/] Persian[
31) Rahnama, S. Rahpeyma, AA. (2015). The influential factors of strategic thinking at the organizational level. J Mark Consum Res.12(1):26–35. https://www.iiste.org/Journals/index.php/JMCR/article/view/23497
32) Safaeepour,M and mirzaei,A . (2026). Identifying key factors affecting urban tourism development (case study of Arak metropolis). Geography, 24(88), 127-157. doi: 10.22034/jiga.2026.2049015.1371] Persian[
33) Seo, S.-Y., Han, S.-Y., & Baek, H. Y. (2024). Integrated Urban Architecture Design in Low-rise Residential Areas - A Focus on the Winning Proposal of the Seoul Moa Housing and Moa Town Project -. Journal of the Architectural Institute of Korea, 40(12), 97–107. https://doi.org/10.5659/JAIK.2024.40.12.97
34) Shabani,A , Masoumi,M T and samadzadeh,R . (2026). Future research on the physical dimensions of historical textures in the direction of urban regeneration (Case Study:Arak city). Geography, 24(88), 85-105. doi: 10.22034/jiga.2026.2082693.1477] Persian[
35) Siahpoosh, S. Hamidizadeh, M. & Tolaei, R. (2025). Identifying the dimensions and components of explaining the empowerment of strategic thinking and efficient organizational management in the eight regions of the Ahvaz Metropolitan Municipality. Journal of Research and Innovation in Education and Development, 5(4), 1-19. https://doi.org/10.61838/jsied.322
36) Singh, A. Lim, WM. Jha, S. Kumar, S. &Ciasullo, MV. (2023). The state of the art of strategic leadership. J Bus Res.158(1): 113-176. 10.1016/j.jbusres.2023.113676
37) Taghvaei,M , Piralou,H and Shafiei,M . (2023). Analysis of the most important indicators of effective management approaches in urban development (case study: Kangan Port). Geography, 21(79), 151-173. http://dor.net/dor/20.1001.1.27833739.1402.21.78.8.3] Persian]
38) Tobey, M. B., Binder, R. B., Chang, S., Yoshida, T., & Yamagata, Y. (2019). Urban systems design: A conceptual framework for planning smart communities. Smart Cities, 2(4), 522-537. https://doi.org/10.3390/SMARTCITIES2040032

39) Varesi,H R and Aliakbari,A . (2025). Evaluation of urban residential quality components (case study of Shahid Keshvari town, Isfahan). Geography, 23(85), 21-39. doi: 10.22034/jiga.2025.2053327.1379] Persian[

40) Yang, G. & Liu, B. (2023). Research on the impact of managers' green environmental awareness and strategic intelligence on corporate green product innovation strategic performance. Ann Oper Res.326(1):5–5. doi: 10.1007/s10479-021-04243-5

41) Zahra, SA. & Nambisan, S. (2012). Entrepreneurship and strategic thinking in business ecosystems. Bus Horiz, 55(3):219–29. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2011.12.00